

Geomorfologia obszaru WPK

Krajobraz Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego ukształtowany został przez lądolód skandynawski podczas ostatniego zlodowacenia - północnopolskiego (inaczej Wisły, bałtyckiego), które zaczęło się ok. 113 tys. lat temu, a skończyło się ustąpieniem lądolodu ok. 10 tys. lat temu.

Cała powierzchnia Parku pokryta jest osadami czwartorzędowymi (czwartorzęd- najmłodszy okres trwającej ery kenozoicznej, obecna epoka - holocen, która rozpoczęła się po ustąpieniu lądolodu), związanymi bezpośrednio z oddziaływaniem lądolodu i charakteryzuje się dużą, jak na obszary nizinne, wysokością regionu nad poziomem morza (najniższy punkt na terenie parku to torfowisko na zachodnim brzegu wyspy Ostrów Wielki: 133 m n.p.m.; najwyższy to wzniesienie Chełmice – 201,4 m n.p.m.) oraz urozmaiconą rzeźbą terenu. Występują tutaj prawie wszystkie formy rzeźby młodoglacjalnej (polodowcowej) – zarówno akumulacyjne (moreny denne i czołowe, sandry, wytopiska i kemy), jak i erozyjne (rynnny jeziorne).

Rynnny jeziorne (subglacjalne, polodowcowe) znajdujące się na terenie WPK wypełnione są wodami jezior oraz wykorzystywane są przez ciek, jak również często pozostają suche. Największymi rozmiarami charakteryzują się ułożone południkowo (rynnny radialne) i równoleżnikowo (rynnny marginalne) rynnny Kompleksu Jezior Wdzydzkich

Dolina Wdy. W oddali jezioro Schodno (Fot. W. Zdunek)

Krzyż Jezior Wdzydzkich (Fot. W. Zdunek)

(wypełniają je 4 jeziora połączone na kształt krzyża (Wdzydze, Radolne, Gołun i Jelenie). Taki typ jezior charakteryzuje się stromymi brzegami i dużą głębokością (j. Wdzydze 72 m), a płaski brzeg spotykany jest rzadko, głównie tam, gdzie do głównej rynnny przylega ujście mniejszej.

W rynnach polodowcowych występują liczne kemy i formy akumulacji szczelinowej, często w miejscach krzyżowania się rynnny radialnych z marginalnymi. Kemy to łagodne, często podłużne pagórki, zbudowane z piasków i żwirów. Występują m.in. w okolicy jeziora Schodno, jezior Wyrównno – Osty – Bielawy, półwyspów Zabrody i Kozłowiec oraz przy południowym krańcu jeziora Wdzydze – tzw. Kniei.

Rozległy płaskowyż kemowy porożcinany wodami kompleksu jezior Wyrównno - Osty - Bielawy

Półwysyp Zabrody, w tle półwysyp Kozłowiec (Fot. W. Zdunek)

Z kolei formy akumulacji szczelinowej, czyli zbudowane z materiału odkładającego się w szczelinach wytworzonych przez wody roztopowe od spodu lądolodu – piasku, żwiru i gliny zwałowej – to m. in. wyspy jeziora Wdzydze czy półwysyp Lipa.

Fragmenty wysoczyzny morenowej, w postaci tzw. „wysp morenowych”, występują w Parku w okolicach Wiela („Wyspa Wielewska”) i w rejonie miejscowości Lipusz- Dziemiany – Raduń („Wyspa Raduńska”). Zbudowane są głównie z glin zwałowych z domieszką piasków i żwirów.

Sandry, które pokrywają największy odsetek powierzchni Parku i tworzą tzw. równiny sandrowe, zbudowane są głównie z osadów warstwowych, żwirowo – piaszczystych, o różnej frakcji (wielkości ziaren) Porastają je głównie bory sosnowe z mozaiką mniejszych i większych oczek wytopiskowych, czyli zagłębień powstałych po bryłach martwego lodu (najlepiej jest to widoczne po zachodniej stronie jeziora Wdzydze).

Równiny sandrowe porośnięte borem sosnowym, poprzecinane oczkami wodnymi - widok na zachód od jeziora Wdzydze

Okolice Dąbrówki i Wantochowa

- krajobraz morenowy wyrzeźbiony przez lodolód

WDZYDZKI PARK
KRAJOBRAZOWY

Geomorfologia obszaru WPK

Jezioro Wdzydze z licznymi wyspami i półwyspami

Ujście Wdy do Jeziora Radalnego

Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych
ODDZIAŁ WDZYDZKI PARK KRAJOBRAZOWY
ul. Świętojańska 5E, 83-400 Kościerzyna
tel. 58 686 82 73
www.wdzydzkipark.pl, e-mail: wpk@pomorskieparki.pl

JEDNOSTKA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
POMORSKIEGO

WFOŚiGW
w Gdańsku

REZERWAT BIOSFERY
BORY TUCHOLSKIE